

IN DE VOORTUIN

VAN DE

CONGREGATIE DER FRATERS VAN
ONZE LIEVE VROUW MOEDER VAN
BARMHARTIGHEID TE TILBURG

EEUWKRONIEK DER KWEEKSCHOOL

SINT STANISLAUS

1850 TILBURG—GOIRLE 1950

UITGAVE

DRUKKERIJ R.K. JONGENSWEESHUIS — TILBURG

1950

AS KLAVIER
DOOPT ZIJN PEN
IN DE INKT
DER HERINNERING

*The days of our youth
are the days of our glory.*
Byron

VANAF DE „PRELWEG”

ZO vaak Cas Klavier in het hem dierbare Tilburg komt, bewandelt hij het klinkertrottoir van de Spoorlaan. Geen dorp in Nederland kan op dit voetpad jaloers zijn. Toch heeft hij zich nog nooit geergerd aan de bulen en kuilen die daar liggen voor het gemak van de voetganger. Want amper is hij de patates-friteskraam en de schuilloodsen van de busreizigers voorbij, of zijn blik gaat graag naar een hoog gebouw aan de overzijde van de spoorlijn. Is dit bouwwerk dan zo fraai? Geenszins! Het heeft de somberheid van een oud fabriek. Het lichte roomijskleurige beeld, de felle lijn van de dakgoot en een aantal witte gordijnen vermogen de grauwte van de gevel slechts de accentueren.

Maar het hart van een mens is de pool die de ogen richt. De tijd

van drie jeugdijaren, die schoon en gelukkig waren, is lang genoeg om stil in je binnenste te blijven leven en pas te sterven bij de dood. Daarom bezit die donkere, hoge muur voor Cas een blijvende aantrekkelijkheid. Het is de voorzijde van de Sint Stanislauskweekschool aan de Fraterstraat, waar hij van zijn veertiende tot zeventiende jaar verbleef. Nu, bij haar honderdjarig bestaan, is het voor hem een genoegen daar nog een poos in zijn geest te verwijlen. Daarom wordt hier graag de geboden gelegenheid aangegrepen om, in enkele flitsen, iets van het leven te belichten, dat daar is geleefd.

„DE SCHOOL IS MAAR EEN APENKOOI”

Als wij over een bos horen spreken rijst in onze geest spontaan het beeld van hoge bomen. De wijde kruinen op stevige stammen beheersen dit natuurgebied. Al wat er leeft en groeit, al wat er speelt en zingt, beweegt zich beneden de dunne, wiegende toppen. Zo is het ook met Tilburg.

Het leven en het beeld van deze stad wordt beheerst door de vele torenspitsen en de hoge schoorstenen van de fabrieken. Leerlingen van de Sint Stanislauskweekschool raken in de loop van hun studiejaren bekend met iedere kerk in Tilburg. Al jarenlang gaan zij op regenachtige vrije-middagen één of meer kerken bezoeken. Onder leiding worden dan muurschilderingen, kruiswegen, en beeldhouwwerken bekeken, waardoor niet weinig wordt bijgedragen tot vorming van een goede smaak.

Maar als de kwekelingen door de straten van deze Brabantse stad gaan, klinkt op menige plaats het gedaver van weefgetouwen hen in de oren. Vanzelfsprekend heeft ook Cas Klavier dit alles meegemaakt.

Als hij door zijn dagboek bladert, ontdekt hij een versje. Natuurlijk was hij al lang vergeten, dat hij in zijn jeugd zich daaraan had schuldig gemaakt. Al hecht Cas zelf er niet de minste waarde meer aan, het kan hier toch wel even dienstig zijn, omdat het duidelijk is beïnvloed door de dominerende arbeid in Tilburg en wijst naar de ziel van elke kweekschool, het lerarencorps. Dat Cas de woorden maakte op het jeugdlid van Nederland „De school is maar een apenkooi” zal men wel willen vergeven. De eerste strofen zijn dan

De Kweek is een fabrieksgebouw, hoezee!
De leraars weven het getouw, hoezee!
De spoel is Duits of Algebra,
Dan weer eens Frans of physica,
Hoezee, hoezee, hoezee! (bis).

In de volgende coupletten heeft Cas de ruime sortering van de garenbak naar vermogen bezongen. Elk vak krijgt er een papieren pijpje. Ook nog andere facetten van les en studie komen in eenzelfde beeldende taal aan de beurt.

Het heeft geen zin deze krampachtige kinderstuipen hier verder te schilderen. Wel willen we even stil blijven staan bij de lesrooster die uit de aard van de instelling een duidelijk stempel op het kweekschoolleven drukt. En via het trapje van de leervakken zal ieder oud-kwekeling van onze jubilerende kweekschool terugdenken aan de leraren van zijn jaren. Ongetwijfeld zal men dan, bij een bezonnen herinneren, respect in zich voelen opkomen voor de bekwaamheid, degelijkheid, liefde en toewijding waarmee zij hun lessen gaven. Men behoeft maar even in eigen kring rond te zien om op te merken, hoe kundig en gevariëerd zij in elk van ons, naar aanleg en omstandigheid, een patroon of patroontje weefden. Onvermoeid stonden zij bij het getouw van ieders eigen leven en bestuurden de draden van geest en gemoed.

Als men in deze dagen het lijstje van overleden en nog levende leraren nagaat, dan zal het opvallen dat onze Congregatie er voor gezorgd heeft, dat de kweekschool honderd jaren lang door een keurcorps werd geleid. In de onderwijzers die zij vormden ligt hun onmeetbare invloed over Nederland en België, over Indonesië en de Antillen duizendvoudig verspreid.

Een eresaluut voor deze mannen lijkt ons op dit moment op deze plaats niet te misstaan.

„ER IS EEN LAM, DAT BLOEDT”

Behalve les- en studietijden heeft de kweekschool haar kwekelingen ook uren, avonden en dagen van ontspanning gegeven. Uit

ondervinding weet Cas dat, als cursusgenoten elkaar later in een groepje nog eens ontmoeten, deze ontspanningen zich tot een reeks blijde herinneringen aaneen kunnen rijgen.

Och, ieder die op de kweekschool heeft geleefd, denkt nog wel eens vreugdevol terug aan een juweel van een goaltje, of aan een spannende tennismatch; aan een nat pak bij een uitstapje, aan een gewonnen schaakkamp, aan een succesvol biljartconcours; aan een dwaze kermiskamp, of . . . aan een totale sportdebacle.

Schoner kunnen de herinneringen zijn aan gramafoon-avonden, symphonie- en harmonie-uitvoeringen, zang-, opstel-, of declamatie-middagen. En last not least het opvoeren van een toneelspel. Vele van deze ontspanningen hebben op Cas een bewustgebleven indruk gemaakt.

Zo is het gebeurd, dat hij bij het ontmoeten van de een of ander, of bij het horen van een naam, teruggacht aan aardige liedjes als „Gi draogt de bedelzak en ik de hup, hup, hup”, of „Al ben ik klein, ook David was een kleintje”.

Een andermaal was het de vertelling van een veldarts in „De kurassiers van Canrobert”, of de speelsheid van „Er viel 'ne vogel uit de lucht” en het diepe, sfeervolle „Ego Flos”.

Nog vaak heeft Klavier gelachen met een komisch effect uit het toneelspel „De hoed van Italiaans stro.” „Onze oom Nonancourt”, zo schreef Cas in zijn dagboek, „kan zo ontroerd zijn bij zijn weerkerende loftuiting op een laurier die hij steeds meesjouwt en prijst met: „Dit zijn altijd groenende blaren, groenende blaren”. Ha, ha, dat was een succes!

Meermaals is de kostelijke vergissing die een speler in „Julius Caesar” maakte, Cas weer in de lachspieren gekomen. In plaats van „in grote Caesars oor”, hoorde hij weer zeggen „in Caesars

grote oor". En dan te weten, dat die Caesar toevallig opvallend kleine oorschelpen had.

Hoe vaak is later nog een cursusgenoot een zinsnede uit Shakespear's drama toegekaast, omdat er voor hem zo'n rake typering zat in zijn woorden: „Wij zijn als beren aan een paal, rondom door weerpartijders aangebast.”

Telkens heeft zo'n herinnering de eens genoten vreugde weer levend en voelbaar gemaakt.

Een diepere invloed in het verdere leven kan een bijgebleven fragmentje hebben uit de rede van Antonius bij het lijk van de Romeinse keizer: „Het kwaad dat mensen doen leeft na hen voort, het goed wordt vaak met hun gebeent' begraven”.

Gegrepen en geen dag meer losgelaten is Cas Klavier door het lied van Gerard Wijdeveld „Er is een lam, dat bloedt”. Als hij zich goed herinnert had fr. Leonardus à Portu Mauritio Hurkens z.g. de compositie daarop gemaakt. Het werd gezongen door een klasgenoot, begaafd met een uitzonderlijk mooie stem. Een jonge frater begeleidde met zijn cello.

Het is Cas niet mogelijk geweest de gang van de melodie te beschrijven. Het lied is voor hem een gevoelscomplex geworden waarin rustig en regelmatig de woorden stromen:

Er is een Lam, dat bloedt.
Er is een Lam, dat bloedt —
En ik, die Hem aanschouwen moet
en van mijzelfen zeggen moet:
ik ben het, die U bloeden doet.

En dat ik U zo bloeden zag
zal 't mij behoeden enen dag
voor weder, weder zonden?
Ik zal U talloos wonden
en roepen om Uw bloed . . .

Wat ik U daarom zeggen moet?
Wat ik U zeggen moet?

Er is een Lam, dat bloedt . . .

Dit stamelende lied schiep in de verbeelding van Cas Klavier aanstonds een purper tableau dat beheerst werd door een machtig kruis. Het kruis dat zich verheft boven het altaar in de kweekschoolkapel. Het kruis met de treffende woorden „De pijn die mij verteert sterft nooit”.

Sindsdien heeft Cas dagelijks bij het Agnus Dei in de H. Mis de woorden beleefd: „Er is een Lam, dat bloedt”.

Mij dunkt, dat wij de kweekschool met haar leraren en medestudenten immer dank verschuldigd zijn voor de ontspanningen die wij daar, door en met elkaar, genoten. De verpozingen in velerlei vormen zijn wellicht voor menigeen niet alleen een bron geweest van plezier en vreugde, van culturele ontwikkeling, maar ook een gelegenheid waar Gods genadevinger ons raakte.

„HET VOORGEBORCHTE”

Tegen de afdeling met de pianohokjes staat in de Tilburgse kweekschool een aanzienlijk lager bouwseltje. Daarin zijn twee kamertjes. Het eerste bezit een hoog tuimelraampje, dat vanwege het voetbalgaas maar een achtste slag kan draaien. Als de zon op het glas schijnt en het raampje wordt open of dicht gemaakt, schiet een spiegeling door studie- en klaslokaal. In de tijd van Cas Klavier wist eenieder, dat fr. Directeur dan op zijn kamer arriveerde of op het punt stond te vertrekken. Iets wat van belang kan zijn.

Een Directeur is op een kweekschool vanzelfsprekend een hoog-gewaardeerd persoon. Niet alleen is hij het hoofd van les en studie, maar vooral is hij leider van opgroeiende jongens in hun moeilijke jaren. Het komt mij vast voor, dat het vertrekje grenzend aan zijn kamer de naam van voorgeborchte heeft te danken aan het feit, dat de kwekelingen daar wachten als zij de Directeur wensen te spreken. De Directeur, die op zijn kamer talrijke studenten van een of andere zwaarigheid verlost.

Toch bezit de naam voorgeborchte ook een associatie met het woord hel. Aldus kan het iemand ook warm onder de voeten worden als hij aan een voorgeborchte denkt.

Dit is in feite wellicht de oorzaak geworden, dat de herinnering

aan het wachtkamertje bij Cas Klavier een bonte wereld van beelden kan oproepen.

Als hij de notities hierover beziet, moet hij soms plotseling denken aan een winkeltje dat hij al zeer jong kende. Naar wisselende omstandigheden kreeg een kleine klant daar, na wat praten en wachten, suiker of zout, azijn of limonade-siroop, vijgen of een stroopsoldaatje aangereikt.

Een andermaal duikt in zijn fantasie het voorportaal van een kamer met mysterieuze krachten op. En dit is misschien het meest sprekende, meest zuivere beeld. De fantasievoorstelling komt in ieder geval meer in overeenstemming met het uiterlijk van het genoemd vertrek, en duidt ook enigermate op een geheimzinnige sfeer. Want het voorgeborchte is in de herinnering van Cas Klavier laag en donker. Voor het raampje staat een ijzeren horretje als een instrument voor zenuwachtige vingers. Bij het tafeltje vind je een oude, rieten stoel, waar zelden of nooit iemand op gaat zitten. Langs de muur is een boekenrek. Alleen op zeer stille tijden wordt het gordijn opzij geschoven. Wie een boek neemt, en het stof eraf blaast, ruikt een mufte geur. De stemming die er vaak heerst is goed te vergelijken met de wachtkamer bij de tandarts. Het kan er angstig stil, maar ook opluchtend luidruchtig zijn; dat hangt af van de gemoedstoestanden van de wachtenden.

Twee deuren die volkomen geluiddempend zijn, sluiten de toegang af naar het mysterieuze vertrek. Als Cas Klavier zich in gedachten daarmee bezig houdt, kan hij het beeld wonderwel uitbouwen.

Het gebeurde, dat aankomende jongens er klein, zeer klein en wankelmoedig naar binnen gingen, om na een poos groot en vol vertrouwen weer naar buiten te stappen. Ook het omgekeerde is wel eens het geval geweest. Grote, haast onstuimige reuzen werden er binnen een uurtje tot kalmte en behoorlijke maat gebracht.

Bij deze sprookjesachtige voorvallen ziet Cas, nu hij een beetje wijzer is geworden, hoe de gebeurtenis die in zijn dagboek met

vette letters is neergepend en rijk met wierookwolkjes werd omkranst, tot een ijle, kleine nevelvlek verbleekt.

Hij schreef: „Onze Opa heeft er tabak van gekregen om nog een extra rookuurtje te gaan vragen. Ik heb vandaag de stoute schoenen aangetrokken en . . . we hebben het gekregen.”

Om deze „fraaie” zinsnede goed te kunnen verstaan, moet men weten, dat in Klaviers jaren de nestor onder de kwekelingen vaak met de lieflijke naam van „Opa” werd betiteld.

Dit feitje zou al lang totaal vergeten zijn geweest, als het niet zo glorieus op papier had gestaan. Want in de kamer, waaraan het voorgeborchte haar ontstaan dankt, zijn, naast alledaagse praatjes, vast vele gesprekken geweest van meer gewicht. Onbeschrijflijk in nuancering zullen de persoonlijke contacten van directeurs en kwekelingen in een eeuw op de kweekschool zijn geweest. Wij kunnen vast aannemen, dat zij allen handelden met goede bedoelingen en liefderijk gericht op ieders welzijn.

In de kamer grenzend aan het voorgeborchte heeft voor de ontelbare wachters ongetwijfeld een wegwijzer gestaan in ieders persoonlijk leven.

Mag deze pennestreek een klein bewijs zijn van een groot respect en waardering voor de kweekschooldirecteur en zijn moeilijk werk.

„MOEDER, IK KAN JOU NIE MISSEN”.

Onder de heerlijke figuren, die ons in onze prilste jaren het meest en sterkst hebben geboeid, is zeker Klaas Vaak te rekenen. Wellicht zal niemand precies kunnen zeggen, wanneer hij er voor het eerst mee kennis maakte. Maar het is welhaast zeker, dat onze moeder ervan verteld heeft, toen wij nog heel, heel klein waren. En als wij vochten tegen de slaap, omdat wij al groot wilden zijn, nam zij uit goedheid en zorgzaamheid een wijs besluit. Zij droeg ons op haar arm naar boven. Op de trap sprak zij fluisterend over die onzichtbare slaapman nog vóór zij een avondgebedje liet nastamelen. En in de duisternis van avond en nacht heeft zij nog minstens eenmaal aan ons bed gestaan om te zien of alles goed zou zijn, wanneer zij zelf ging rusten.

Als Klaas Vaak in latere jaren nog aantrekkelijk voor ons is gebleven, dan moet het wel zijn, dat hij geworden is tot een beeld van liefdevolle moederlijke zorg.

Heeft Cas Klavier op de kweekschool ook Klaas Vaak ontmoet? Het was een dag geweest zó warm, dat de mussen nog in schaduwplekjes met open bek en vlugge stootjes hadden zitten hijgen. Toen de avond viel, waren de kwekelingen op de speelplaats een rustig zitje gaan zoeken op de lange, groene banken langs de muur. Ze hielden zich bezig met pijp of sigaar en een boek dat hun interesse had. Slechts enkelen waren zich met een bal nog in het zweet aan het trappen. Bij een van de banken hadden zich een aantal jongens rond een leraar gegroept. De man was maar zelden in de recreatie van de jongelui. Nu was hij nog even gaan genieten van de betrekkelijke koelte, omdat hij straks boven onder het warme dak moest zijn voor surveillance op de slaapzaal. Vergenoegd waren de jongens rond deze leraar gekropen, omdat zij wisten, dat hij zo eenvoudig, oprecht, bemoedigend en warm kon vertellen van de jaren uit zijn eigen jeugd. Het gesprek had het gewone verloop. Toen de bel ging voelde ieder uit het groepje spijt, omdat de bedtijd er naar hun smaak, een ontijdig eind aan maakte.

Het avondgebed in de kapel was al even geëindigd. Op de slaapzaal was het schoenengestommel reeds verstomd. Een man ging als een schaduw met viltige stap langs de witte gordijntjes van de slaapcelletjes.

Een rozenkrans rinkelde. Cas Klavier lag in bed en keek voor zich uit.

Even maakten de ringgordijnen een ritselend geluid. Een vriendelijk hoofd keek door een nauwe opening. Met een lach en een hoofdknik sloot Cas als naar gewoonte de ogen.

Die avond kon hij evenwel niet in slaap komen. Hij hoorde de treinen voorbij dreunen. Hij merkte dat de zachte stappen en het ritselen van de rozenkrans zonder ophouden gingen en keerden over de lange zaal. Cas probeerde de klamme warmte puffend van zich af te blazen. Hij hoorde niet ver van zich vandaan iemand woelen en hij draaide zich ook links en rechts. Opeens klonk buiten door de avondstilte een schurend en scharend geluid. Het

was duidelijk, dat er iemand kolen ging lossen. Meteen hief de sjouwer slepend en melancholisch een lied aan. Met rauwe stem zong hij:

„Moeder, ik kan jou nie missen.
't Is hier zo stil om me heen.
Je bent het geluk van mijn leven,
als sneeuw door de zonnen verdreven.”

Met een bons trapte Cas kwaad een deken achter tegen het bed. Op hetzelfde ogenblik verschoof even zijn celgordijntje en een man met een rozenkrans in de hand stond in de schemer naast hem. „Jongen . . . Je moet rustig zijn, jongen,” fluisterde hij. Met enkele vlugge bewegingen lag er een deken opgevouwen aan het voeten-einde. Een goedige hand werd met een zachte druk op een jonge schouder gelegd en Cas hoorde nog zeggen: „Probeer maar een beetje te bidden. Ik zal ook aan jou denken.” De man hief zijn rozenkrans even op en met een bemoedigende en begrijpende lach verdween hij weer bijna geruisloos. De kolensjouwer zong weemoedig en sliertig verder:

„Moeder, ik kan jou nie missen.
't Is hier zo stil om me heen.
Het bonst in mijn hoofd
en het klopt aan mijn hart
Ach moeder, waarom ga je heen?”

Toch is Cas Klavier ook die warme zomeravond ingeslapen. En als je hem vraagt, of hij op de kweekschool ooit Klaas Vaak heeft ontmoet, dan moet hij volmondig antwoorden: „Ja, wellicht elke dag.”

„DOLLE DAGEN”

Is een jongen in de jaren dat hij onder zijn neus en langs zijn kin gaat wrijven wanneer hij voor de spiegel staat, dan groeit in hem van tijd tot tijd het verlangen om dwaze dingen te doen. Zich aan

één kant te scheren kan daarvan een uiting zijn en de puber is overgelukkig als zijn omgeving zo'n stuip opmerkt.

Als Cas Klavier in zijn dagboek neust, ontdekt hij een rijtje namen: Heintje Hamers, Piet Hensen, Jan Leyten, Toon Lichtvoet, Jo Raaymakers, Gust Schuurmans en nog een aantal andere. Waarschijnlijk zullen weinig cursusgenoten van hem deze namen nog kunnen thuisbrengen. Ze hebben nooit op de lijsten in de recreatiezaal of refter gestaan. Ze zijn slechts een korte tijd onofficieel in gebruik geweest, toen de een of ander het in zijn hoofd kreeg om elkaar met de familienaam van moeder te gaan noemen.

De kolderachtige middag waarop de jassen zo werden aangetrokken, dat elkaars hulp gevraagd moest worden om de knopen op de rug vast te maken, staat ook aangetekend. Het nieuwtje van de kromme pijpenroeren, zelf kunstig in een kaarsvlam gebogen, heeft Cas eveneens vermeld.

De Duitse bevlieging waaraan zijn cursus heeft geleden herinnert hij zich nog duidelijk zonder dagboek. Hij liep er een rookverbod van een week mee op. Heel de klas was bij tij en ontij Duitse boekjes aan het lezen. Zelfs onder andere lessen. Daarmee liep Cas op zekere dag tegen de lamp.

Er zijn nog wel meer van dergelijke dolheden op te sommen, maar ze hebben slechts toevallig plaats en zullen van jaar tot jaar verschillen. Er is op de kweekschool één gebeurtenis die regelmatig terugkeert en waarbij de dwaasheid ook hoogtij kan vieren. Het is de jaarlijkse kermis. De zorg voor dit feest wordt aan de hoogste cursus toevertrouwd. Het is een gezamenlijke taak die berust op organisatie, fantasie, vaardigheid en leuke invallen.

Er worden een aantal spelen bedacht, die op de speelplaats te projecteren zijn. Meestal kiest men hiervoor gewone volksspelen, die men koddig tracht in te kleden of te variëren. Maar bovenal moet de kermis een vrolijk en fleurig aanzien hebben, met leuke zinspelingen en verrassende creaties. Het is een evenement waar

de leidende cursus al haar kracht aan geeft en waaraan de hele kweekschool plezier moet beleven.

Enkele snapshots van een of ander jaar ter illustratie.

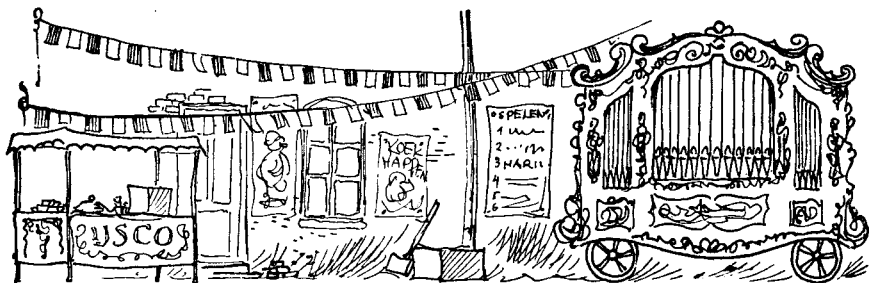
Het is middag. De speelplaats is een labyrinth van kalklijnen. De organisatoren staan aangetreden. Allen zijn zo gek mogelijk verkleed. Eén beklimt een toren opgericht in het midden van de plaats. Aanstonds zal hij de deelnemers gloedvol toespreken, want hij heeft het grootste overschot aan praat en bravour. Een ander dirigeert met een bel het lawaai. De jongens in hun slechtste plunje staan verstomd. Alleen de honderden papieren vlaggetjes, die vanaf de toren naar alle bont-bepleisterde muren zijn gespannen, ritselen in de wind.

„Mijne toehoorders” . . .

Er volgt een woordenstroom, die nu en dan wordt onderbroken door luid gelach of een klinkend hoera. Het enige van betekenis onder al wat er gezegd wordt is, dat hij die de meeste punten weet te verzamelen, de mooiste prijs binnen pikt.

De spelen zijn begonnen. Tussen de wir-war van dravende en sidderende, ijzige en worstelende jongens loopt een lange slungel. Hij draagt schoenen van ongeveer een halve meter. Weloverwogen kiest hij de een of ander heetgebakerde uit en roept hem toe: „Pas op! Ga niet op mijn tenen staan.”

Ginds loopt gedwee een boertje rond. Een klein stoeltje is aan zijn rug gebonden. Op een kaartje staat: „Een halve zetel Bouman.” Zo wordt de toeschouwers de uitslag van de laatste verkiezingen in herinnering gebracht.

In een hoek staat het nooit ontbrekende „kanon”. Daarboven is met een vette Z Sint Zebastiaan geschilderd. Enkele leraars komen naderbij. De een stoot de ander aan. „Weten ze, dat de fraters „Naar China” aan het leren zijn?” fluistert hij. De ander knikt veronderstellend en vervolgt zacht met een tekst kenmerkend voor zijn rol: „Ik heb twee dochteren, Anastazia en Zebastiana. Het zijn zulke aardige kinderen.”

Vanonder de loods slingert een pierementje zijn gorgelende tonen over het kermisgewoel. De een krijgt bij zijn trek-worsteling er meer courage door, een ander wordt er, in een geforceerde kalmte bij het flessenringen, wanhopig van. Maar uiteindelijk wordt alles overspoeld door een blijde dolzinnige vreugde.

Aldus kennen ook de kwekelingen hun dwaze dagen, zonder dat aan hun leven een wonde wordt toegebracht die een leeftijd lang kan blijven schrijnen, zoals vaak bij jongens van hun jaren gebeurt, die in onbeschermd onbezonnenheid grijpen naar gevaren.

Cas Klavier meent, dat hij de kweekschool ook voor „De Lof der Zotheid” dank verschuldigd is. Hij heeft daaromtrent maar één wens gehad: Het had gerust nog wat talrijker mogen zijn.

„HET POETSMANDJE”

Het is wonderlijk te ervaren, dat dagelijkse dingen uit onze kinderjaren een bizondere charme kunnen verkrijgen nadat wij er van heen gingen en zij voor lange tijd uit onze gezichtskring waren.

Zo dacht Cas Klavier toen hij, bij gelegenheid van zijn eeuwige professie, na vijf jaren weer het ouderlijk huis betrad. Hij zag het pijpenrekje aan de muur en herinnerde zich de eerste, heimelijke trekjes, gezogen uit een half-leeggerookte pijp. Hij herkende het haardstel en de grote bloemenvaas: een gezamenlijk cadeau van de kinderen voor moeder bij een Sint Nicolaasfeest en een verjaardag. En nog vele, vele kleine dingen gaven het leven aan schone herinneringen.

Maar nadat Cas heel het huis had afgelopen en meende al het oude en nieuwe gezien te hebben, heeft hij toch nog een onverwachte ontdekking gedaan. Hij stond klaar om naar de Mis te gaan. Zijn moeder wees hem er op, dat zijn schoenen nog wel een beurtje mochten hebben en reikte hem meteen het poetsmandje aan. Cas nam er een fluwelen lap uit. Even lag er aandacht in zijn houding en toen riep hij verbaasd: „Hé! Dat is . . . dat is mijn kweekschoolmuts.” „Ja,” was het lachende antwoord. „Die doet nu nog dienst. Het is degelijke stof”.

Meteen begon in Cas Klavier de kweekschool weer te leven. Hij herinnerde zich de dag, dat de mutsen werden aangemeten en ook het blijde moment dat zij arriveerden. Cas was toen in „De Voorbereiding” te Goirle. In die dagen liep door Nederland, wellicht onder invloed van Duitsland en Italië, een barettenkoorts. Ook de kweekschool ging met haar tijd mee. In de volgende jaren heeft Cas Klavier bij alle wandelingen, tochten en uitstapjes van de kwekelingen de zwarte afhangende muts met het blauwe spietje en de oranje zon gedragen. Nu glimlacht hij nog om de gerieflijkheid van de baret. Want zonder gevaar van kraken konden er gemakkelijk enkele sigaren in bewaard worden. In de afhangende zak was zelfs plaats voor een sinaasappel zonder dat het opviel.

De kweekschoolmuts riep Cas Klavier uitstapjes naar Oisterwijk en Grave, vacantiетоchten naar Nijmegen en Meerseldreef in het geheugen. Het sterkst deed de baret hem evenwel denken aan het witte huis langs de weg van Tilburg naar Goirle, het huis met de Romeinse renwagen op het dak, het gezellige oord: Villa Blanca. Niet het feit dat dit buitengoed door de fraters werd aangekocht in het eerste mutsenjaar, heeft „De Villa” voor hem onvergetelijk gemaakt, maar de talloos vele genoegens die Cas daar heeft genoten. Daar was de opening van de sportvelden met filmopname en de herhaalde wedstrijden, de plaatsing van de Mariakapel en het grote veldkruis, de vijver en het bos, de bloemen en de heesters, het frisse ijs en de aangename theeuurtjes.

Ja, voor Cas Klavier bergt die afgedankte kweekschoolmuts in zich de herinnering aan vele goede dingen. Telkens als hij nu thuis komt, wrijft hij met genoeg zijn schoenen nog eens op.

„EEN VOGEL UIT VERVLOGEN JAREN”

't Is lente en ik hoor een blijе vogel zingen,
een bloesemwind golft met het lied door 't open raam,
een vroege zon verguldt de dagelijkse dingen,
rond mijn gedachte bloeit een bloemennaam.

Ik luister naar de verre, frisse zanger,
licht huppelend en speels begint hij aan zijn wijs,
de toon rolt allengs hoger en de trillers stromen langer,
het wordt de vlugge ziel van 't vluchtig paradijs.

Ik weet, dit lied zal immer voor mij klinken,
de bloem blijft wenkend voor mij open staan;
geen ruwe hand kan dit bezit verminken,
ik kan tevreê mijn leven verder gaan.

't Is lente en ik hoor een blijе vogel zingen
aan 't open raam van mijn herinneringen.

Fr. M. Casimiro Mommers.

